

Uit: 'Ademnood' door Dick Passchier.

...Zo omstreeks half vijf is het nog zo immens stil dat een knappend takje onder de voeten als een kanonschot klinkt. Vanwege de ochtendmist is het zicht aanvankelijk niet meer dan een goede 100 meter. Binnen die kring bevinden zich wat vliegdennen, hier en daar een berk en een ven met vele pollen pijpestrootje. Dit beeld, met de bijbehorende stilte, blijft gehandhaafd tot de eerste stralen van de zon de hei tot leven brengen. De damp die zich schijnt terug te trekken boven het ven, wordt fel beschenen en doet de hei als het ware in vuur staan. Een helder koer-lie, koer-lie ontbindt de stilte. Onzichtbaar nog voor het oog geeft de wulp blijk van z'n aanwezigheid, onmiddellijk beantwoord door een soortgenoot aan de andere zijde van de heide. Hiermee is de hei voor wakker verklaard want nu komen van alle zijden geluiden op je af. Ergens rechts strijkt, aan het gesnater te horen, een heel regiment wilde eenden neer. De eenden brengen de nacht vrijwel nooit op het ven door, maar overdag zij ze daar in groten getale te vinden. Een rietgors repeteert vanaf een den onafgebroken zijn liedje. En dan ineens, zonder voorafgaande waarschuwing, staan we oog in oog met een ree. Als standbeelden staren we elkaar aan, niet bang of geschrokken, eerder gestoord in ons doen en laten. Je wilt dit moment zo lang mogelijk vasthouden en je betrapt je erop dat je nauwelijks durft adem te halen. Langzaam keert de prachtige reegeit zich om en wandelt, na nog eens om te kijken, uit het gezichtsveld. Je staat zelf het dier nog stomverwonderd na te staren als alweer iets anders je aandacht vraagt. Hoog boven de 'Somerense' kant van de heide is het een drukte van belang. Met de kijker wordt een kluwen vogels herkend als een dozijn kieviten, wat kauwtjes, bossen spreuwen met ertussen... een bruine kiekendief! Mochten er nog slapende vogels zijn op de hei dan worden die nu zonder pardon wakker geschreeuwd en naar boven gedirigeerd. Alle vogels worden nu

gemobiliseerd om het luchtschip te verdrijven. Ze krijgen hulp van enkele zwarte kraaien die de kiekendief tot de horizon achtervolgen en dan keert de rust weer.

Ergens realiseer je dat de hei niet alleen vogels en reeën bevat. En dan krijgt de flora de belangstelling die ze verdient. De soortenrijkdom is niet groot daar leent de (zure) grond zich niet voor. Maar kleine en ronde zonnedauw vinden we hier volop. De blauwe klokjesgentiaan bloeit erbij tientallen. Klein warkruid, een parasiet die de plant waarop ze parasiteert (vooral heide) als het ware wurgt, is ook vertegenwoordigd. Zeker niet op de laatste plaats is de hei zelf hier het aankijken waard. Vroeger werden door schaapherders hele stukken afgebrand om net als bij het riet de oude gewassen te verwijderen om zo de jonge loten een kans te geven. Bovendien werden hierdoor het gras, de vliegdennen en de berkenopslag in toom gehouden, die de heide anders na verloop van tijd zouden overwoekeren zoals dat ook het geval is met sommige delen de Ospelse Peel.

...Wanneer je al ademhalingsmoeilijkheden krijgt bij het zien van een ree dan treden er bepaalde verstikkingsverschijnselen op bij het zien van een visarend! De eerste maal kwam hij aanvliegen met een enorme vis in zijn klauwen. Daar zeilde op een honderd meter afstand een vogel voorbij met een vlucht van zo'n anderhalve meter, met het gemak van een vliegmachine. Je zult het altijd zien, midden op het veld, met in een straal van zeker 200 meter daaromheen niets anders dan hei, stond een paal.... en daar streek hij dan ook op neer. Hij at daarboven smakelijk. Maar over die afstand blijft er met een 7x50-kijker zelfs van een visarend niet zoveel over. Echter genoeg om alleen daarnaar te kijken. In je verbeelding zie je dan wel de vis in de grote klauwen gekneld, de haaksnavel zijn werk verrichten.....

(De Strandloper 3e jaargang nr.3)

'Oud nieuws' werd verzameld door Ees Aartse.

Vogelnieuws, derde kwartaal 1998

Ab Steenvoorden

Nog slechts één keer!!!!!!

Om verschillende redenen heb ik besloten om vanaf 1999 te stoppen met het verzorgen van de waarnemingsrubriek in de Strandloper. Het waarnemingsoverzicht in het eerste nummer van het jaar in maart met daarin de waarnemingen van oktober, november en december doe ik nog wel maar daarna is het afgelopen.

Waarnemingen van het laatste kwartaal van 1998 (oktober, november en december) kunnen dus nog wel gewoon bij mij ingeleverd worden. Het liefst wel zo snel mogelijk na het aflopen van de maand.

Vandaar dat ik nu opzoek ben naar iemand (of meerdere personen) die deze taak van mij over willen nemen. Het enige wat men nodig heeft is een PC en een klein beetje verstand van vogels.

Waaruit bestaat het verzorgen van de waarnemingsrubriek precies:

- * het **aktief** verzamelen van de veldwaarnemingen
- * het maken van het overzicht in de Strandloper
- * de waarnemingen invoeren in het archief (kaartenbak systeem)
- * alle waarnemingen doorsturen voor het bijzondere soorten project (niet-broedvogels) naar SOVON

Verder komt daar dan nog het eventueel maken van het Vogelnieuws en het overzicht van de eerste aankomstdata bij.

Ook het zoogdierwaarnemingen archief moet (kan) worden bijgehouden, dit bestaat uit het **aktief** verzamelen van zoogdierwaarnemingen en deze in het archief invoeren. Tevens worden deze waarnemingen allemaal doorgegeven aan het Zoogdierdatabank in Utrecht.

Mensen die interesse hebben in het overnemen van bovenstaande taken (of een gedeelte daarvan) kunnen contact opnemen met de redactie van de Strandloper.

Nieuwe avifaunistische volgorde

Nadat ik in de vorige Strandloper een overzicht heb gegeven van de huidige, nieuwe naamgeving van een aantal soorten heb ik in deze Strandloper ook het waarnemingen-overzicht volgens de nieuwe avifaunistische volgorde gerangschikt. Deze volgorde is vastgesteld door de Dutch committee for systematics (CSNA). Meer bijzonderheden hierover zijn te vinden in de Dutch Birding, volume 20, nummer 1 1998.

Lammergier weer thuis

De Lammergier die op 13 en 14 mei van dit jaar in Noordwijk werd waargenomen (zie Strandloper nummer 3 september 1998) is weer terug in de Franse Alpen. Nadat de vogel in Noordwijk was waargenomen werd hij in de week daarna nog boven IJmuiden en verschillende plaatsen langs de Noord-Hollandse kust waargenomen, bij Julianadorp is hij zelfs foeragerend op een dood konijn gezien. De vogel is toen overgestoken naar het eiland Texel waar hij op verschillende plaatsen werd gezien. Enkele dagen later werd de vogel weer aangetroffen, maar nu boven Amsterdam en vloog hij in zuidelijke richting. Nog geen week later bevond de vogel zich weer in de Franse Alpen vanwaar hij z'n zwerftocht richting Nederland begonnen was.

Bollenvelden onder water in 1998

Tijdens de afgelopen nazomer stonden er een tweetal bollenvelden in de streek onder water. Eén van beide zal vrijwel iedereen wel opgemerkt hebben, dit lag in de Bronsgeest op de hoek van de

Bronsgeesterweg en de van Berckelweg in Noordwijk. Het tweede perceel was te vinden in Voorhout langs de Prinsenvweg.

Erg veel was er helaas op de beide percelen niet te zien. Waarschijnlijk had dit te maken met de ligging, rond

beide percelen was het vrij druk en met het natte weer. Vrijwel overal in Nederland stonden hele stukken polder blank dus de steltlopers waren niet echt afhankelijk van de bollenvelden om aan voedsel te komen.

Beide percelen werden ongeveer gelijktijdig (rond 5 augustus) onder water gezet en stonden rond 16 september weer droog.

Groenpootruiter

Op beide percelen werden de volgende soorten waargenomen:

Nijlgans, Casarca, Bergeend, Slobeend, Krakeend, Wintertaling, Groenpootruiter, Kemphaan, Watersnip, Oeverloper, Witgat en Vissdief.

Vroege en late vogels

De eerste Brilduiker, een & werd al op 26 juli waargenomen in de Amsterdamse Waterleiding duinen. Dit is hoogst waarschijnlijk een overzomerend exemplaar en mogelijk zelfs een broedvogel (er was een broedgeval in het Noord-Hollands gedeelte in 1997).

Goudplevieren, 16 exemplaren werden al op 2 augustus waargenomen in de Polder Hoogeweg. Opvallende trek van Gierzwaluwen was er op 7 september, minimaal 24 exemplaren vlogen toen in zuidelijke richting over de zeeoep. De allerlaatste Gierzwaluw van 1998 werd gezien langstreckend over de Puinhoop op 30 september.

De eerste Kramsvogel werd op 22 september in Noordwijkerhout gezien en de eerste Koperwiek op 26 september in de Coepelduynen.

Koolmees met afwijkende kleuren

Ees Aartse,

Naar aanleiding van dit artikel in de vorige Strandloper (3-1998) waarin melding werd gemaakt van een vrouwtje Koolmees dat in de winters van 1996/1997 en

1997/1998 veranderde van bruin tot bijna wit, kreeg ik op 22 september 1998 een leuke reactie van de heer Noort uit Dobbelmannduin. Hij heeft in zijn tuin ook een Koolmees gezien met een afwijkende kleur. Deze

Koolmees maakte deel uit van een groepje van 4. De Koolmees met de afwijkende kleur was niet licht, maar had inderdaad geen zwart, maar een bruin verenkleed. De Koolmees had een brede stropdas, een mannetje dus. Het zou best kunnen dat het nageslacht van >mijn=Koolmees, die vermoedelijk gebroed heeft in het Middengebied, een mannetje Koolmees heeft voortgebracht met een afwijkende kleur. Een uitgevlogen nest Koolmezen blijft de eerste tijd bij elkaar voordat een ieder zijns weegs gaat. De

afstand Middengebied-Dobbelmannduin is voor een Koolmees geen kippeneindje, maar een Koolmeeseindje. Misschien verkleurt de Dobbelmannduinse mees ook tot bijna wit. In de korte winter van november 1998 heb ik >mijn= bijna witte koolmees niet meer gezien. Ik hou me aanbevolen voor meldingen van koolmezen met gekke kleuren.

Weidevogelbescherming in Noordwijk

Dick Pekelharing

Hierbij het derde verslag van de weidevogelgroep Noordwijk en wel over het jaar 1998. In 1996 is de groep begonnen met een aantal vrijwilligers uit alle hoeken van de Duin- en Bollenstreek. Wat je na een aantal jaren kunt verwachten is, dat er een zeker verloop gaat optreden in de vrijwilligers in de groep. Dit is dan ook dit jaar gebeurd. De manier waarop dit is gebeurd is echter nogal frustrerend. Zonder het minste overleg met de coördinator is er daardoor op 3 terreinen niet gelopen. Dit heeft de resultaten van dit seizoen uiteraard nadelig beïnvloed. Daartegenover staat de aanwinst van twee nieuwe terreinen met 4 nieuwe vrijwilligers, die dit verlies weer enigszins compenseerden.

Voorts werden de resultaten negatief beïnvloed doordat op het vliegveld Valkenburg een aantal maatregelen zijn genomen die misschien wel gunstig waren voor het vliegverkeer, maar zeker niet voor de broedvogelstand. Men heeft namelijk besloten om naast de landingsbaan en naast de taxibanen een ongeveer 100 meter brede strook niet meer te maaien. waardoor er al snel zeer hoog gras staat, waar Kieviten en scholeksters niet erg dol op zijn. Wel is er in een van deze stroken een wulp tot broeden gekomen op een nest met 4 eieren. Ook in 1996 was er één wulpennest, maar in 1997 werd geen wulp gesignaleerd. Daarnaast werd er op het vliegveld veelvuldig gewerkt aan een nieuwe rondweg, welke werkzaamheden een versturende invloed hebben gehad. Sommige Kieviten of scholeksters lieten zich echter niet afschrikken en broedden vlak naast de weg. Ze bleven soms zelfs zitten als een auto vlak voor hun nest stopte. De veldleeuwerik is ook niet zo'n liefhebber van hoog gras en dat zou de oorzaak kunnen zijn dat er vorig jaar 3 nesjes werden gevonden en dit jaar geen enkel. Het aantal nesten van de kleine plevier daarentegen ging van 2 naar 6.

Vermeldenswaard is nog dat door Roel Voigt, beheerder van het vliegveld Valkenburg, van de commandant toestemming werd verkregen voor een vogelexcursie op het vliegveld voor de vrijwilligers van de groep. Op 16 mei werden we ontvangen op het vliegveld met koffie en een krentenbol en daarna konden we in twee busjes

over het vliegveld worden vervoerd voor het bezichtigen van hun vondsten. Het is ook aardig om nog even naar de resultaten in Zuid-Holland te kijken voor wat de doelstelling was bij het begin van het zgn. 5-jarenplan en de huidige stand van zaken.

	Doel 1998	Stand 1997.
Aantal hectares	1 5.000	14.593
Aantal vrijwilligers	600	628
Aantal agrariërs	650	677

Zoals u ziet zijn de doelstellingen praktisch gehaald, één jaar voor het jaar 1998.

Het eerste Kievietsei werd dit jaar in Brabant genoteerd en wel op 6 maart.

Soort	Aantal	Uit	Niet uit	nesten
Grutto		17	14	3
Kievit		112	98	14
tureluur.		5	5	-
scholekster		25	18	7
kuifeend		11	9	2
krakeend		11	1	-
slobeend		1	1	-
wilde eend		12	1	2
wintertaling		2	2	-
bergeend		4	3	1
kleine plevier		6	4	2
meerkoet		13	12	1
wulp		1	1	-
knobbelzwaan		2	1	1
TOTAAL		212	179	33
(1997)		317	280	37
(1996)		235	181	53

Opvallend was opnieuw de achteruitgang van de grutto's (in 1996 50 nesten, in 1997 29 nesten en deze keer dus slechts 17 nesten). Voor heel Zuid-Holland was er gelukkig een stijging te zien.